

MEDENİ HUKUKUN BAZI TEMEL KAVRAMLARI

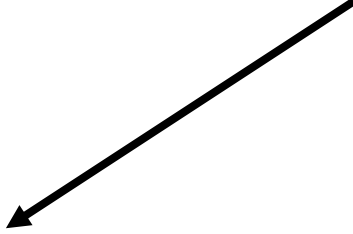
“HAK” KAVRAMI

- Hak, hukuken korunan ve sahibine bu korumadan yararlanma yetkisi tanınan menfaattir.

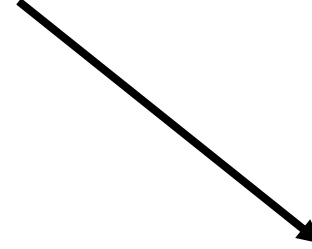
Hak Kavramını Açıklayan Görüşler

- İrade Kuramı
- Menfaat (Çıkar) Kuramı
- Karma Nitelikli Kuramlar

HAKLARIN GENEL AYRIMI

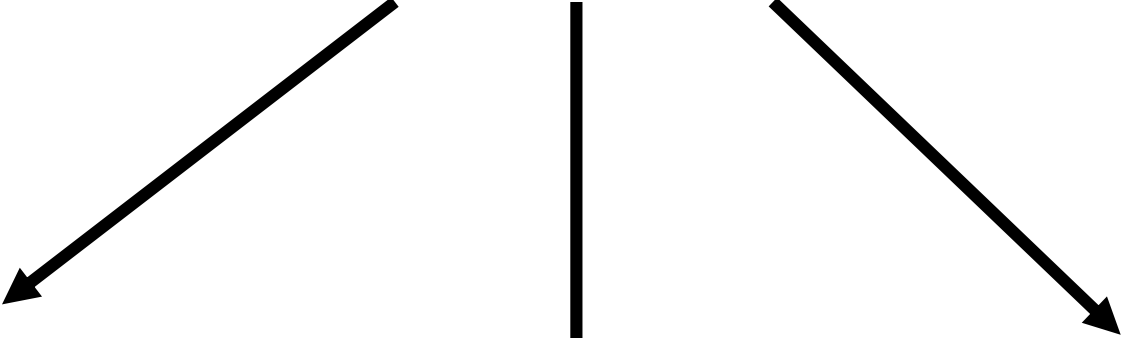

KAMU HAKLARI

ÖZEL HAKLAR

KAMU HAKLARI


```
graph TD; A[KAMU HAKLARI] --> B[Kişisel Kamu Hakları]; A --> C[Ekonomik ve Sosyal Haklar]; A --> D[Siyasal Haklar];
```

Kişisel Kamu Hakları (Any.17-40)

(Koruyucu-Önleyici-
Negatif Statü Hakları)

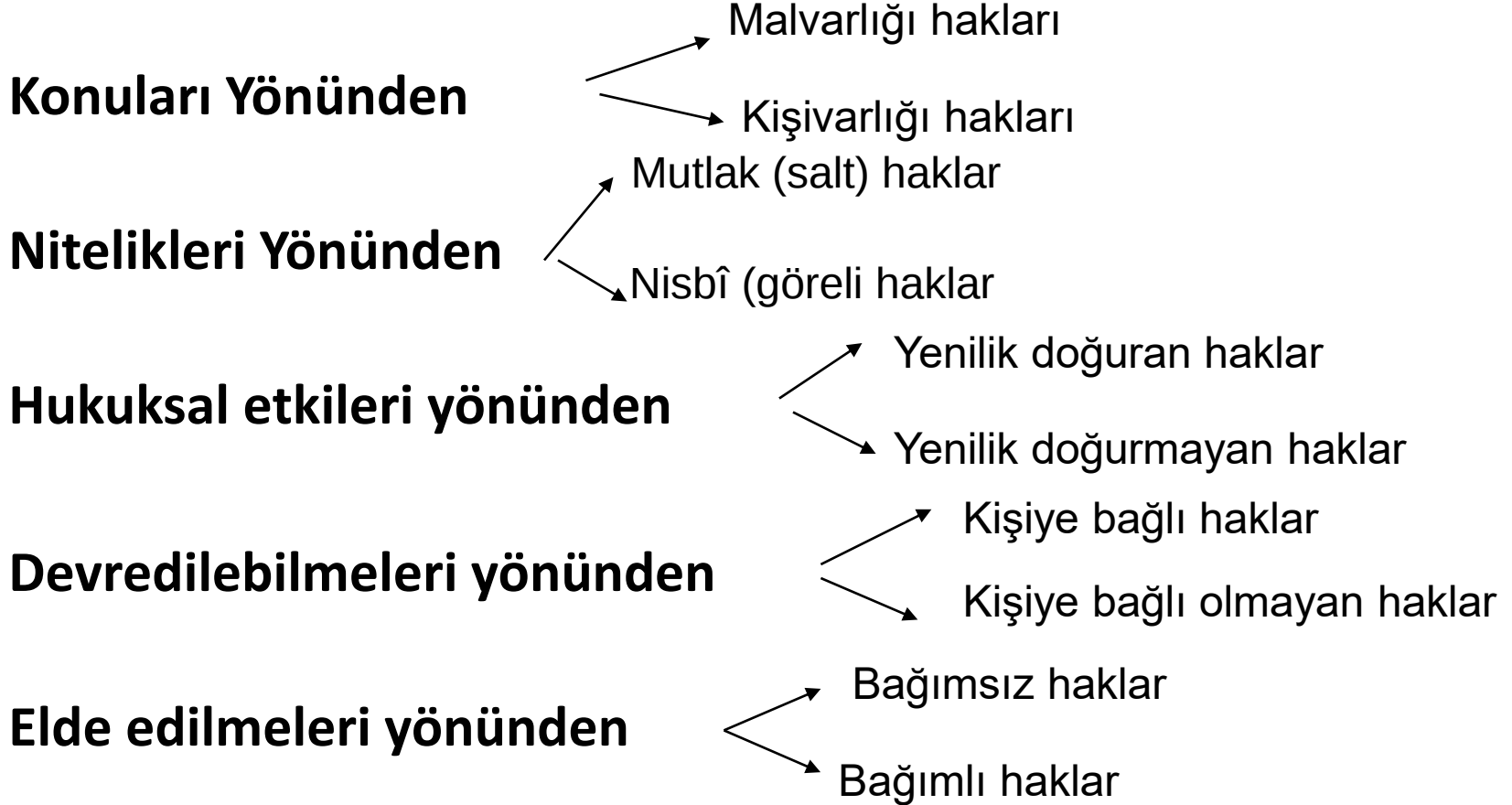
Ekonomik ve Sosyal Haklar

(Any. md. 41-65)
(İsteme-Pozitif Statü Hakları)

Siyasal Haklar

(Any. md. 66-74)
(Katılma-Aktif Statü
Hakları)

ÖZEL HAKLAR

Özel Haklar

- **Konularına Göre Özel Haklar**

A. Malvarlığı Hakları

B. Kişivarlığı Hakları

Özel Haklar

- Niteliklerine Göre Özel Haklar

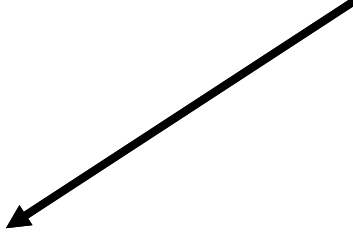
A. Mutlak Haklar

Herkese karşı ileri sürülebilen ve herkes tarafından ihlal olunabilen haklardır.

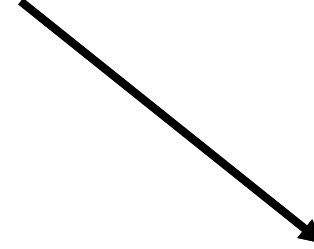
B. Nisbî Haklar

Belirli bir kişiye veya kişilere karşı ileri sürülebilen ve ancak onlar tarafından ileri sürülebilen haklardır.

Mutlak Haklar

**MALLAR ÜZERİNDEKİ
MUTLAK HAKLAR**

**KİŞİLER ÜZERİNDEKİ
MUTLAK HAKLAR**

Mutlak Haklar

- **MALLAR ÜZERİNDEKİ MUTLAK HAKLAR**

- a. **Maddi Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar
(Eşya Üzerindeki Haklar- Ayni Haklar)**

- * Mülkiyet Hakkı

- * Sınırlı Ayni Haklar

- İrtifak Hakları

- Taşınmaz Yüğü

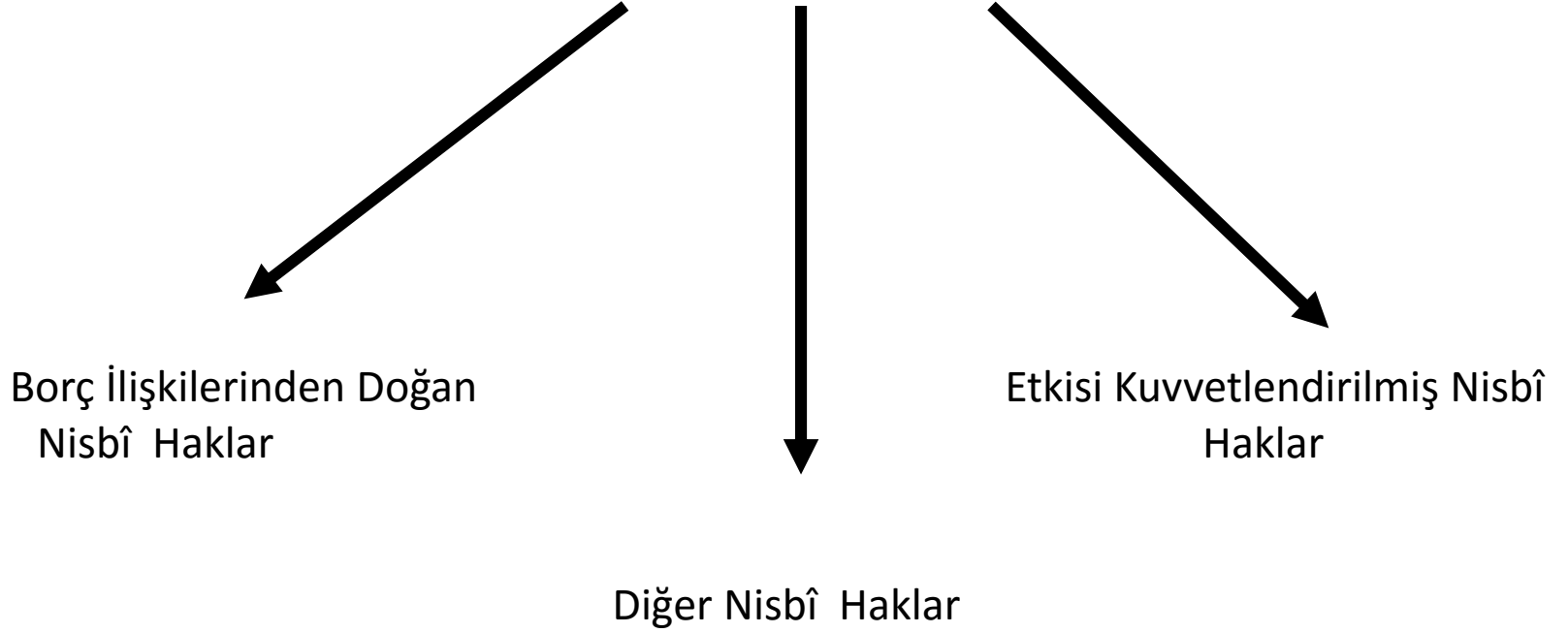
- Rehin Hakkı

- b. **Maddi Olmayan Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar (Fikri ve Sınai Haklar)**

Mutlak Haklar

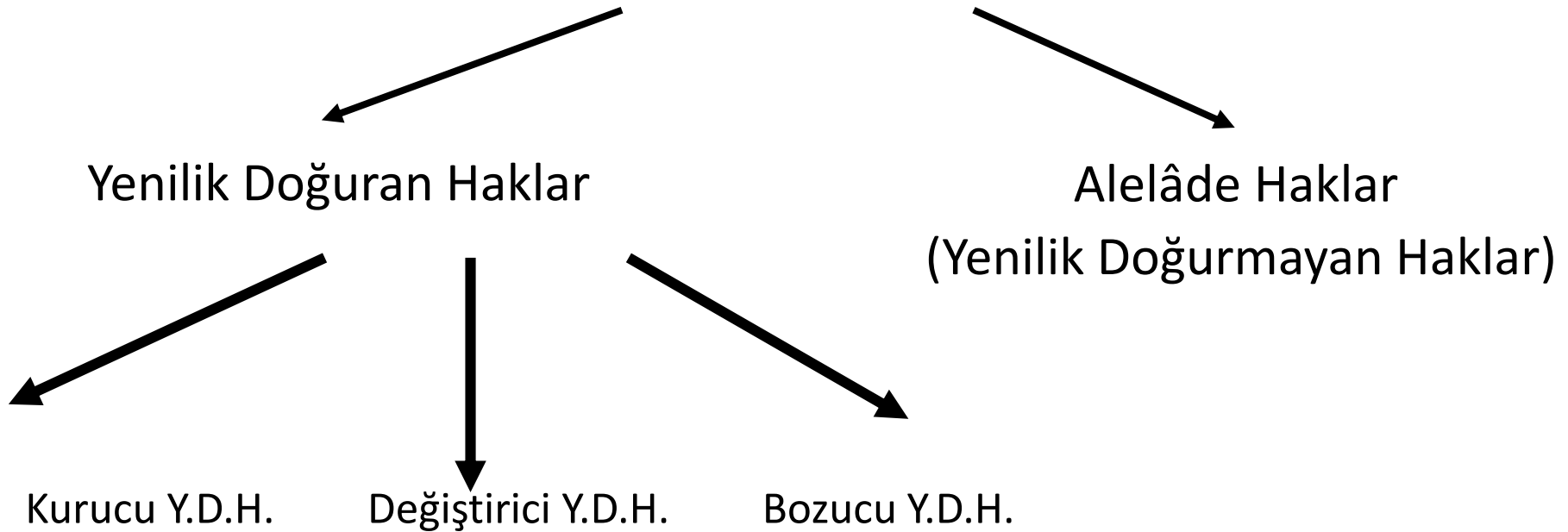
- **KİŞİLER ÜZERİNDEKİ MUTLAK HAKLAR**
 - a. **Hak Sahibinin Kendi Kişiliği Üzerindeki Hakları
(Kişilik Hakları)**
 - b. **Başkasının Kişiliği Üzerindeki Mutlak Haklar**

Nisbî (Göreceli) Haklar (Kişisel Haklar)

Özel Haklar

- Kullanılmasına Etkisine Göre Özel Haklar

Özel Haklar

- **Devredilebilmelerine Göre Özel Haklar**

A.Devredilebilen
Haklar
(Kişiyeye bağılı olmayan
haklar)

B. Devredilemeyen Haklar
(Kişiyeye bağılı haklar)

Özel Haklar

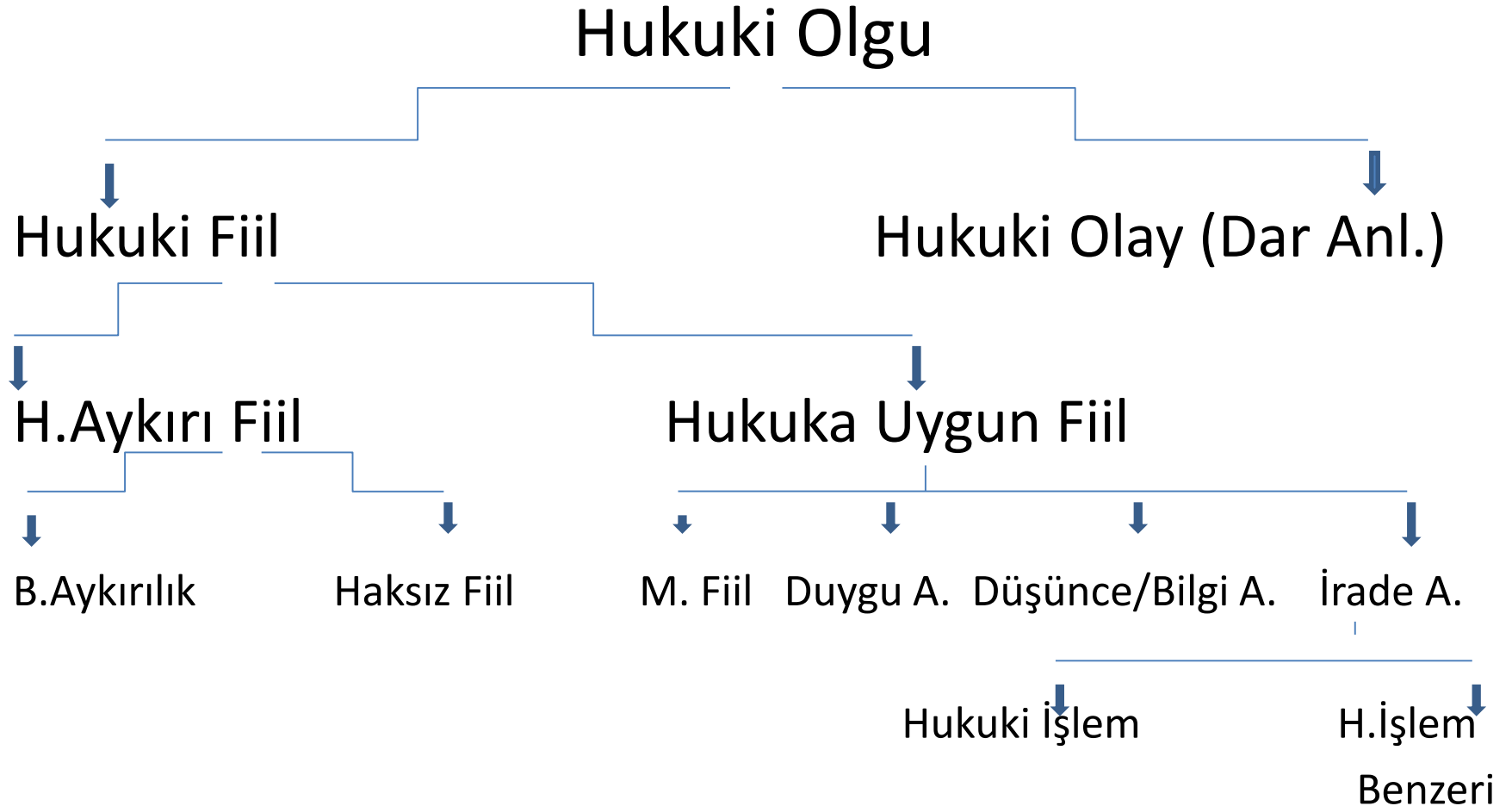
- **Elde Edilmelerine Göre Özel Haklar**

A. Bağımsız Haklar

B. Bağımlı Haklar

- * Eşyaya bağlı olanlar
- * Alacağa bağlı olanlar
- * Borç ilişkisine bağlı olanlar

Hukuki Olaylar

Hukuki Olgular

İnsan iradesi dışında, doğal biçimde oluşan olaylardan hukuki sonuç doğuranlara **hukuki olgu** denir.

Hukuki Fiil

Kendisine hukuki sonuç bağlanan insan davranışlarına **hukuki fiil** denir.

Kendisine hukuki sonuç bağlanan insan davranış ve eylemleri, hukuka aykırı değilse bu fiillere **hukuka uygun fiil** denilir.

Hukuka uygun fiiller dört grup altında toplanabilir:

Maddi Fiil – Duygu Açıklamaları – Düşünce (Görüş-Kanaat) veya Bilgi Açıklamaları – İrade Açıklamaları

Hukuka Aykırı Fiiller

Kendisine hukuki sonuç bağlanan insan davranışı, hukuk kurallarına aykırı, hukuk düzenince yasaklanmış bir davranış ise, buna **hukuka aykırı fiil** denir.

Hukuka aykırı fiil ikiye ayrılır:

- Haksız Fiil
- Borca Aykırı Davranış

Hukuki İşlem

“Kişilerin belirli bir sonuca yönelen ve hukuk düzenince kendisine sonuç bağlanan irade açıklamalarına” **hukuki işlem** denir.

Hukuki İşlem Çeşitleri

I. Gerekli İrade Beyanı Sayısı Açısından

1. Tek Taraflı Hukuki İşlemler
2. İki Taraflı Hukuki İşlemler (Sözleşmeler)
3. Çok Taraflı Hukuki İşlemler

Hukuki İşlem Çeşitleri

II. İrade Beyanının Yöneltilmesi Açısından

1. Yöneltilmesi gerekli irade beyanına dayanan işlemler
2. Yöneltilmesi gerekmeyen irade beyanına dayanan işlemler

Hukuki İşlem Çeşitleri

III. Etki Doğurduğu Alan Bakımından

1. Kişiliği ilgilendiren işlemler
2. Malvarlığını ilgilendiren işlemler

Hukuki İşlem Çeşitleri

IV. Malvarlığına Yaptığı Etki Açısından

1. Borçlandırıcı İşlem
2. Tasarruf İşlemi
3. Kazandırıcı İşlem

Hukuki İşlem Çeşitleri

V. Hüküm İfade Edeceği An Açısından

1. Sağlararası Hukuki İşlemler
2. Ölüme Bağlı Tasarruflar

Hukuki İşlem Çeşitleri

VI. Sebebe Bağlı Olup Olmadıklarına Göre

1. Sebebe Bağlı (İlli) İşlemler
2. Sebebe Bağlı Olmayan (Soyut) İşlemler

Hukuki İşlemin Unsurları

I. Hukuki İşlemin Kurucu Unsurları

1. İrade Beyanı: Hukuki sonuca yönelik isteğin açıklanmasına irade beyanı denir.

İrade Beyanının Çeşitleri:

- a. Açık ve örtülü irade beyanı
- b. Yöneltilmesi gereken ve gerekmeyen irade beyanı
- c. Vasıtalı ve vasıtasız irade beyanları

Hukuki İşlemin Unsurları

II. Hukuki İşlemin Geçerliliği İçin Aranılan Şartlar

1. Her Türlü Hukuki İşleminde Aranılan Şartlar

- a. Hukuki işlemi yapan ehliyetli olmalıdır.
- b. Hukuki işlemin konusu, emredici hukuk kurallarına, kamu düzenine, ahlâka, kişilik haklarına aykırı veya imkânsız olmamalıdır.
- c. Hukuki işlemi oluşturan irade beyanları sağlıklı olmalıdır.
- d. İrade beyanları muvazaalı olmamalıdır.

Hukuki İşlemin Unsurları

II. Hukuki İşlemin Geçerliliği İçin Aranan Şartlar

2. Bazı Hukuki İşlemler İçin Aranan Şartlar

- a. Bazı hukuki işlemlerde, irade beyanının bir şekle uyularak yapılması gerekir.
- b. Tasarruf işlemlerinde, tasarrufta bulunan kişi tasarruf yetkisine sahip olmalıdır.
- c. İlli tasarruf işleminin geçerli olması, buna temel oluşturan geçerli bir borçlanma işleminin bulunmasına bağlıdır.
- d. Karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde gabin durumunun bulunmaması gerekir.

Hukuki İşlemin Unsurları

III. Bazı Hukuki İşlemlerin Hüküm Doğurması İçin Gereken Tamamlayıcı Unsurlar

1. Ehliyet eksikliğini giderici izin veya icazet
2. Temsil yetkisi eksikliğinden kaynaklanan noksanlığı giderici icazet
3. Tasarruf yetkisi sınırlamasından kaynaklanan eksikliği giderici izin veya icazet
4. Bir resmi makamın fiili
5. Geciktirici şart
6. Geciktirici vade

Hukuki İşlemlerin Hükümsüzlüğü

- Yokluk
- Kesin hükümsüzlük (butlan)
- İptal edilebilirlik
- Noksanlık
- Nisbî etkisizlik

HAKLARIN EDİNİLMESİ

- **Hakkın Asli Yoldan Edinilmesi (Aslen İktisap)**
- **Hakkın Devir Yoluyla Edinilmesi (Devren İktisap)**
 1. Tekden Geçiş (Cüz-i İntikal)
 2. Tümnden Geçiş (Küllî İntikal)
- **Hakkın Kurma (Tesis) Yoluyla Edinilmesi (Tesisen İktisap)**

Hakkın Asli Yoldan Edinilmesi

- Hukuksal olay yolu ile
- Hukuksal eylem yolu ile
- Hukuksal işlem yolu ile

HAKLARIN KAYBEDİLMESİ

- Hukuksal Olaylarla Hakkın Kaybedilmesi
 1. Ölüm
 2. Eşyanın Yok Olması
 3. Zorlayıcı Neden ve Beklenmeyen Durum
 4. Belli Bir Zaman Süresinin Geçmesi
- Hukuksal Eylemlerle Hakkın Kaybedilmesi
- Hukuksal İşlemlerle Hakkın Kaybedilmesi